

U. B. BERGEN

1611. Y3

Ms. 1568 I 9

7

M O T S E I R

2879-9

Uovervinnelig

av professor A.H. Winsnes.

Sammen med noen kolleger reiste jeg tydelig på en tur i Storbritannia for å se på britisk krigsindustri. Vi så blikkvåseverk, kanon- og ammunisjonsfabrikker og flyfabrikker, søkte kullgruver og dokker. Vi talte med arbeidere, direktører og fabrikkledere, med ingeniører, vitenskapsmenn og journalister, og de lokale autoriteter, offentlige og kommunale embetsmenn og ble overalt mottatt med en gjestfrihet så åpen og ærlig at vi straks kom i kontakt med hverandre. Vi følte slektskapet mellom det britiske og det norske folk. Den udrepelige kjærlighet til friheten, freden og lov! Vi var stolte av å være sammen med britene i kampen mot mørkemaktene.

Jeg hadde aldri vært i tvil om at de allierte ville vinne krigen, jeg visste også at det britiske folk fortjente å vinne den, men at det fortjente det så hundre prosent mer enn aldri stått for meg med så overbevisende tydelighet. Det var ikke bare det at selve krigsmaskineriet, den umåtelige produksjonen, var så overveldende. Det var noe mer. Det var menneskene selv bak maskinene, den uslitelige vitalitet hos dette merkelige folk, humøret, og muntre alvor, godlyndheten. Tyskerne trodde de skulle vinne krigen ved den totale avskaffelse av menneskeligheten, ved å gjøre seg selv til maskiner. De valte dødslinjen.

Hva jeg så på turen overtraff alle forventninger. Som sagt - en fantastisk produksjon! På steder hvor det tidligere, for et par år siden, bare hadde vært en myr eller en åpen mark, så vi såvidt en liten begynnelse til fabrikk, så vi nå gigantiske fabrikkkomplekser, som uavbrutt, time etter time, dag og natt, sendte ut sine produkter - den ene nyfødte kanon etter den andre, det ene nyfødte krigsvagn etter det andre. En stor ting var det også å se hvordan det var gjort for arbeidernes velferd. Store, luftige, innbydende spisesaler, og å nevne et eksempel. Der var underholdningsmusikk, dans, foredrag og oppførelse av små sketscher.

Men, som jeg alt har sagt, det var ånden som gjorde det hele som gjorde sterkest inntrykk. I første rekke den absolutte vilje fra øverst til nedst til å bringe denne krigen til avsluttning så fort som mulig, og på en så effektiv måte at tyskerne ville forstå at deres kyniske politikk "did not pay".

Jeg kunne ikke la være å sammenlikne denne krigsmobilisering med hva jeg så av de tyske krigsforberedelser sommeren 1939 - en måned før krigen. Det tyske krigsberedskap var faktisk en formidabel prestasjon. Imponerende! Men hele folket var blitt pisket opp i en unaturlig sinnstilstand. Propaganda, flagg, faner og vimpler, prosessjoner, marsjering, roping og skriking! Man hadde følelsen av at det hele før eller senere måtte bryte. Og så her i Storbritannia i krigens fjerde år, hvilken forskjell! Et folk i fullkommen ro, tillitfullt, i selvfølgelig enighet, besluttet på å fullføre "jobben." Det er den gode samvittighets ro.

Churchills tale tirsdag.

Siden Rommel den 23. september 1942 ble slått har vi hatt en frammsj som ennå ikke er avsluttet. Vi har hatt en eneste ubrutt rad av seire. Vi har erobret Nord-Afrika og Sicilia, og samtidig går russerne fram på en 1.600 km. bred front. Framgangen har vært opp til 800 km. på enkelte punkter. Den fronten som vi har opprettet i Middelhavet, er ment delvis som en innledning til slaget om Tyskland. Roosevelt og jeg ble enig i Quebec om å slå ut Italia i år. På Sicilia tapte tyskerne alene 165.000 mann, fåre ganger så mange som de allierte. Bombingen av Tyskland har vært voldsom, og vi har kastet ned tre ganger så mange bomber som i de tre andre årene tilsammen. Tyskerne har stadig måttet overføre fly til de andre frontene på grunn av bombingene som har vært meget følsom på frontene også. idet industrien og kommunikasjonene har lidd enormt. Vi akter å fortsette bombingene dag og natt og å legge alle mål av betydning. Også russerne er nå til dels overlegne i luften. Mellom Tyskland og oss er forholdet som 1 til 4, og i første linje har vi 50 % flere fly enn tyskerne. Krigen mot ubåtene har brakt store resultater. I de siste 4 månedene er ikke et allierte handelsfartøy senket i Nordatlanteren, og i første halvdel av denne måneden er i det hele tatt ikke et eneste skip senket på noe hav av tyske ubåter. Et slikt resultat ble aldri oppnådd under forrige verdenskrig. Det går neppe en dag uten at vi senker en tysk ubåt, de mest motbydelige fartøyer som finnes. Vi har siden nyttår bygget 6 millioner tonn mer enn vi har mistet, og dersom utviklingen fortsetter vil vi snart ha tatt igjen alle tap vi har hatt under krigen. Om begivenhetene i Italia sa Churchill: De allierte skulle ha sendt en divisjon tropper til Roma via luften, men da tyskerne tok flyplassene der, var dette ikke mulig. Mussolini skulle ha vært utlevert til oss, men det var Badoglio tropper som holdt vakt over ham. Landgangen ved Salerno var en uheldig manøvre. Lengre nord kunne vi ikke landsette tropper, da vi ikke ville ha tilstrekkelig flystøtte for troppene. Tyskernes håp om å kaste oss på sjøen var meget stort, og det kunne en stund se ut som om det stod og vippt. Flyene våre gjorde opp til 2.500 utfall på en dag, og det ble kastet 1.400 tonn bomber over tyskernes linjer. Nå har vi initiativet i Italia og kan gå nordover på bred front, som vi også vil gjøre. Det har vært en stor seir for de allierte tropper, og italienernes hjerter er med oss. Flere steder kjempes det mellom italienere og tyskere. Italienerne vil i sin tid få velge det styret de selv ønsker. Vi skal holde i gang offensiven mot tyskerne utover høsten og vinteren og ennå lenger om det blir nødvendig Italia er den 3. front. Den 2. front er ennå ikke kommet i gang, og den beskjeftiger de allierte nasjoner meget. Når Amerika og vi finner det nødvendig, vil den bli åpnet på vi vegg. Det er truffet avtaler mellom Russland, USA og oss, viktige beslutninger som tar sikte på felles mål og felles handling. Eden vil representere oss under den kommende tremaktskonferanse. 3 til 400.000 franskmenn blir nå organisert for deltakelse i krigen. 25 italienske divisjoner på Balkan kan ikke true oss lenger. Italienerne hadde 70.000 britere i fangenskap som de har gitt ordre om å frigi. Jeg håper at man i England som i USA mener at krigen har vært godt ledet.

Nyheterne fra mandag til fredag.

Italia. Høydene rundt Salerno er nå på allierte hender, og troppene står i nærheten av Napoli. Tyskerne plyndrer i byen og har også tennt en del branner. Tusener av kvinner og barn er drept i Napoli som represalier for sabotasje. Den 5. arme har erobret Eboli, 25 km. s.v. for Salerno og dessuten flere småbyer. I Midt-Italia har den 8. arme erobret den viktige byen Potenza. I Foggiaavsnittet trekker tyskerne sammen tropper, trass i at deres stilling kan bli meget farlig da de trues med avskjæring. Flyaktiviteten over Italia er igjen øket. Transporter og jernbaner blir angrepet. Bendentoområdet og skiftetomter i Venedig er blitt kraftig bombet. Ellers er i Middelhavsområdet flyplasser på Rhodos og mål i nærheten av Athen angrepet. Britiske jagerfly har landet på Sokos i Dadekaneserne og opererer nå derfra.

Badoglio har utstedt en dagsbefaling fra Nord-Afrika, hvori han oppfordrer de italienske soldater til å gjøre alt for å hindre tyskernes bevegelser, og han oppfordrer de italienske arbeidere til sabotasje. Det blir også meldt at den italienske motstanden fortsetter. Frigitte allierte krigsfanger samarbeider med italienerne. På Sardinia er allierte styrker gått i land, og deya er helt på allierte hender. Franske frie styrker er landsatt på Korsika og opererer nå sammen med italienerne og de franskmennene som hadde sluttet seg til dem. Således kjemper franske tropper nå for første gang på fransk jord etter kapitulasjonen. Utviklingen av kampene er her også meget gunstig. Tyskerne er trengt ytterligere sammen og gjør store anstrengelser for å evakuere til Livorno. 14 store tyske transportfly ble skutt ned og flere skip senket under forsøk på å bringe bort tyske tropper. Havnebyen Bastia på Korsika og Livorno er kraftig angrepet av allierte fly. Fredag var meldingen fra Korsika at de italiensk-franske styrkene har erobret en sterk festning nær tyskernes siste utskipingshavn. - 41 italienske flåteenheter, dvs. resten av den italienske flåten, er nå kommet til allierte havner. På veien senket flåteenheterne 12 tyske transportskip. - Mussolinis nye regjering skal ha sete i Nord-Italia. Den tillegges forøvrig liten betydning.

Friskarene på Balkan. fortsetter sin virksomhet. 6 av lederne er nå kommet til Kairo. Friskarene kjemper nå i gatene i Trieste, støttet av bønder og arbeidere. Det foregår nå også panserslag mellom friskarene og tyskerne. Friskarene har erobret 3 byer ved kysten av Montenegro, og de har fullstendig herredømmet over Split. 35 km. fra byen er det slag. Kvinner hjelper for friskarene med å grave skyttergravor. I Adriaterhavet har de jugoslaviske friskarene tatt 4 nye øyer. Fiume var en tid på friskarenes hender, men ble gjen-erobret av tyskerne.

Russland: Situasjonen på østfronten er preget av den røde armés raske framgang. Smolensk og Roslawl er erobret. N.v. for Smolensk er Velish inntatt, og like i nærheten av Smolensk er byene Duchosjima og Jetsero på jernbanen Vjasma-Smolensk nå på russiske hender. Nord for Smolensk er russerne 30 km. vest for byen. Poltawa ble erobret onsdag, og samtidig ble en viktig mindre by nær Gomel tatt. Vestenfor Poltawa er tyskerne på fullt tilbaketog, og 2 russiske kolonner trekker sammen om Gomel. På Kiewfronten er det viktige knutepunktet Prijatin på jernbanen Poltawa-Kiew erobret, likeens Ulbni og Kotonešj, knappe 40 km. fra Kiew. 60 km. n.ø. for Kiew er Kaselets tatt, og russerne er på enkelte punkter så nær Kiew at de kan se kirkespirene i byen. Den russiske arme står også bare 10 km. fra Dnjeppropetrowsk, og fra Novomaskowsk er russerne rykket fram til Dnjepr. På et punkt er russerne gått over elven. På flere steder er tyskerne gått tilbake over Dnjepr med store troppemasser, men de har måttet etterlate seg meget materiell og mange fanger. Dersom Saponessj blir erobret, blir tyskernes jernbaneforbindelse med Krim brutt. De siste tyske styrkene har nå forlatt Kuban.

Vestfronten. Under britisk storangrep på n.v. Tyskland, særlig Hannover og Oldenburg, gikk bare en liten prosent av flyene tapt. Natt til fredag fortsatte britiske fly sine tunge angrep mot Tyskland. Mannheim, Ludwigshafen, Darmstadt og Aachen var målene. Alle angrepene var meget virkningsfulle. Dessuten ble Nantes og andre mål i Nord-Frankrike og Belgia angrepet. Skipsfarten i Kanalen ble også bombet, og fra alle disse toktene savnes 32 allierte fly.

Diverse: På New Guinea er Kjapit erobret av de allierte. På det fjerne østen meldes forøvrig at Japan har måttet ta drastiske forholdsregler på hjemmefronten for å kunne fortsette krigen.

England har overfor Spania gitt uttrykk for at de ikke kan gjenoppta de vennskapelige forbindelser før Spania trekker tilbake den blå divisjon i Russland og samtidig fjerner de tyske elementene som driver sin alliertfiendtlige og skadelige virksomhet i Tanger.

Rudolf Hess' fredsbetingelser som han hadde med til England, er nå offentliggjort. Dersom ikke England godtok disse, måtte Tyskland knuse England og for fremtiden holde det underkuet. Betingelsene gikk ut på at Tyskland skulle få herredømmet over Europa, men England skulle fortsatt herske over sine kolonier og dominions. Hess opplyste samtidig hvilke krav Tyskland hadde til Russland, og disse skulle England være med på å føre igjennom. Hess satte også som en betingelse at Churchill ble fjernet fra makten, da Hitler ikke ville ha noe med ham å gjøre.

I Stocholm oppførte nylig Nye Teatern skuespillet "En nasjon vil leve", som er skrevet av en nordman og behandler forholdene under Gestapoveldet. Stykket fikk en glimrende kritikk, men ble etter noen dager forbudt av regjeringen. Svensk presse retter i den anledning en bitende kritikk mot regjeringens unnskyldighet. Pressen kritiserer også tyskernes nye overgrep ved å gi Quisling større makt og sier at det er riktig på en måte at tyskerne beskytter Norge, men det er berømt av det norske folk da beskytter.

Nyhetene lørdag og søndag.

Da meldingene om Smolensk og Roslawl ble kjent i Moskva, ble begivenheten feiret med store festligheter, og salutteme fordnert fra 300 kanoner, mens kirkeklokkene i byen ringte. Smolensk har vært på tyske hender i 27 måneder. Seiren blir i Russland betraktet som den største siden Stalingrad, og på svensk sending ble det nevnt at tyskernes tap der var "øerkenntlig". Russerne fortsetter frammarsjen og er allerede på god vei mot Vitebsk. Sør for Smolensk rykker russerne stadig nærmere Gomel. Framgangen her var 20 km. Det er nå kamper i Korstedens til Kiew. Russerne har nådd Dnjepr både sør og nord for byen, og nord for Kiew er en by Drebero inntatt. Forøvrig er russerne på 6 punkter i ferd med å gå over elven og har brakt fram granater og annet utstyr. Ved Kremantsches er det også ny russisk framgang, og russerne går fram ved det Asowskø hav. Metiopol er passert av sterke styrker. Den russiske flåten griper inn i tyskernes forsøk på å evakuere Kuban. Det er satt inn storstilte bombing mot Kertsjstredet, og de tyske styrkene som var igjen på Kuban er jagd ut i saltsumpene på Tanan. På Kuban har tyskerne etterlatt seg store forråd av proviant og sitt artilleri. Tyskerne i Russland er under den store offensiven overkatt blitt drevet vekk fra sine stillinger, til dels etter harde kamper. Lørdag ble meldt at bare på det sted avanserte russerne 60 km. på et døgn. Det sies nå at det tyske Ukrainaeventyr er slutt, og en siterer tyske aviser som i sin tid sa at Ukraina var den tyske pant på seiren. Videre nevner man alle de forretningsforetagender som tyskerne har opprettet i Ukraina som nå faller sammen som korthus. Den finske politiker Tanner uttaler at russerne vil seire på østfronten. Vi må gripe den siste sjansen til fred. Vi må søke en ærefull fred med visse garantier. Det finske folk forlanger det.

Fra Italia meldes om fortsatt alliert framgang. Flåten ligger utenfor Melvetsa og tar del i operasjonene. Det viser seg at tyskerne har forlatt alle flyplasser ved Foggia, og den 8. arme står nå 35 km. fra denne byen. Livorno og Pisa og dessuten Paltzana, Bologna og Verona ble bombet uten motstand fra aksefly. Følgende steder er inntatt av de allierte Kava di Terinni, Spinsata, Sanakina og Valta. Den 8. arme rykker mot Cutari, og Ossatsofloden er overskredet. 19 tyske transportfly ble skutt ned. 5. arme rykker fram under kraftig motstand og i vanskelig terreng, men det er brakt fram det største artilleri som har vært byttet hittil. Jernbanen ved Gemma fikk fulltreffer av fly. I Napoli havn er det store branner. Rhodos ble bombet av britiske fly. Tyskerne prøver fortsatt å evakuere Korsika, der franskmennene har fått forsterkninger. Om friskarenes kamp meldes at tyske angrep ved Lubljansk er avslått. Det var et veritabelt tankangrep, men friskarene holdt stillingen. Likeledes gikk det ved Split. Også ved Koritsa holder friskarene stand mot tyske angrep. I Nord-Italia er det gatekamper mellom italienerne og tyskerne. Horthy har påny konferert med generalene sine, og russerne har utnevnt et medlem av Middelhavskomiteen.

De allierte har oppfunnet et nytt væpningstoff og produksjonen er i gang. Det overtreffer alt som er kjent hittil.

St. Domaire og andre mål i Frankrike og Belgia er blitt bombet. 21 tyske fly ble skutt ned. 12 egne gikk tap. Ved siste angrep mot Vest-Tyckland ble I.O. Færveifabrikk anlegg i Hennheim ødelagt og også flere Dieselmotorfabrikker.